

PAUL FÉVAL

FRACURILE NEGRE

3

STRADA JÉRUSALEM

Traducere din limba franceză de
AURELIA ULCI

Cuprins

Partea întâi. Clampin zis Pistolet	7
I. Cum să omori o pisică	9
II. Un colț din vechiul Paris	15
III. Mansarda	22
IV. Pensiunea domnilor inspectori.....	29
V. Memoriile lui Paul	36
VI. Camera numărul 9	43
VII. Suavita.....	50
VIII. Ysole	57
IX. Fracurile Negre	64
X. Gautron cu cretă galbenă	71
XI. Afacerea contesei	78
XII. Doamna Soulard	85
XIII. Povestea unei mame	92
XIV. Majurul.....	99
XV. Vâنătoare nocturnă.....	106
XVI. Isprăvile lui Pistolet.....	113
XVII. Trecutul lui Paul.....	121
XVIII. Rațiunea de a trăi	129
XIX. Doamna Soulard	137
XX. Ziarul pe care se află brânza.....	144
XXI. Biroul notarului	151
XXII. Pistolet începe să-și facă un rost.....	157
 Partea a doua. Domnișoarele de Champmas	165
I. O întâlnire.....	167
II. Aventurile lui Pistolet	174
III. Zéphyr! La baionetă!	183
IV. Cuibușor de dezmaț pentru femei	190
V. Țăranca de Carabas.....	198
VI. Doamna de Maintenon, normanda	205

VII.	Blondette.....	212
VIII.	La umbra teilor	218
IX.	Amenințări.....	225
X.	La Belle-Vue-du-Foux	232
XI.	Pânda de la amiază	239
XII.	Scrisoare anonimă	246
XIII.	Trezirea reginei.....	254
XIV.	Cuțitul paricidului	262
XV.	Pistolet caută	270
XVI.	Trezirea regelui	278
XVII.	Provocare	284
XVIII.	Înainte de duel.....	291
XIX.	Fără cuvinte	298
XX.	„Broken heart“	304
XXI.	Ultimul cuvânt al Ysolei	311
XXII.	Jos Chamoiseau!	317
XXIII.	Se lasă noaptea	324
XXIV.	„Tăiați creanga“	331
XXV.	Ultimul tablou, prima scenă	338
XXVI.	Ultima scenă și ultimul tablou.....	345

I

Cum să omori o pisică

Era un palier care arăta mizerabil, dar destul de spațios, luminat de sus printr-o ferestruică pe care praful o făcea aproape opacă. Trei uși prăpădite dădeau pe acest palier, unde se ajungea pe o scară în spirală, abruptă și cu balustrada jilavă. Cele trei uși erau așezate în semicerc.

La dreapta și la stânga scării înguste mai erau două nișe, în care erau depozitate niște resturi de lemn de la demolări, legate grămadă sau vreascuri unele peste altele.

Era pe inserat. La etajele de jos, în număr de trei, inclusiv parterul, se auzeau zgomote înfundate, mai ales zăngănit de pahare și farfurii.

Pe scara în spirală, fără aerisire, urca un miros puternic de cârciumă.

Pe palierul de la ultimul etaj era oarecum liniște. Prin ușa din dreapta, sub care era un spațiu mare, se auzea murmur discret de conversație și o aromă plăcută de supă proaspăt făcută. În spatele ușii din mijloc era tăcere totală. Ceea ce se auzea din spatele ușii din stânga era greu de definit și chiar o ureche mai fină ar fi șovăit să răspundă la întrebarea dacă bocanitul repetat și înfundat care făcea să se zguduie casa scării venea de acolo sau de undeva de mai departe.

Zgomotul părea să vină de acolo, dar era înăbușit și slab, ca de undeva de departe. Cu toate astea, la fiecare lovitură, casa scării se zgâlțâia violent. În colțul din stânga scării nu se vedea nimic în afară de grămadă de lemn aruncate la întâmplare. O rază palidă pătrundeau în colțul din stânga printre vreascurile legate, luminând un splendid motan mădanez ghemuit, care își spăla liniștit blana.

Prima ușă cum urcai în stânga purta numărul 7, fără vreun alt semn.

Ușa din mijloc, în afară de numărul 8, avea pe ea o carte de vizită lipită în patru colțuri, pe care era scris cu tocul: *Paul Labre*.

A treia ușă, cea de unde părea că vine zgomotul ritmic și inexplicabil, purta numărul 9.

De jos se auzi un ceas cu cuc bătând de ora cinci. În colțul din stânga, o mișcare imperceptibilă; în dreapta, motanul ciuli urechile în ascunzîșul lui din spatele lemnelor.

În interiorul camerei cu numărul 7, discuția deveni mai clară și vocile mai aproape.

Ușa se deschise, lăsând să iasă miroslul de supă caldă despre care am vorbit. Camera era mare și mult mai bine luminată decât palierul. Se vedea o masă rotundă cu fața de masă pusă, iar mai în fund, un șemeneu încunjurat de ustensile de bucătărie, atârnate pe perete. Se arăta că în prag un bărbat și o femeie, care continuau o conversație începută mai demult.

Femeia, care nu mai era Tânără, purta un halat de muncitor foarte curat, în care se regăsea un fel de reflex al unei obișnuințe și al unui gust provincial. Probabil că fusese foarte frumoasă, iar expresia feței, serioasă și bună, inspira încredere.

Tovarășul ei era un bărbat de vreo treizeci și cinci, patruzeci de ani, scund, dar bine făcut. Figura energetică avea ceva de om cumsecade și neîncrezător în același timp, cum se poate întâmpla oamenilor a căror funcție nu se potrivește cu caracterul. Obrazul ras sugera o barbă neagră, ochii foarte negri și înfundați sub sprâncenele stufoase priveau direct, dar prea inconsistent. Avea un zâmbet de om cinstit. Hainele erau ale unui mic-burghez.

— Așa, deci, spuse femeia, după ce aruncă o privire pe palierul și vorbind foarte încet. Generalul este la Paris? Spuneți-mi tot, domnule Badoît, adăugă ea, văzându-și tovarășul că ezită. Știți bine că nu sunt gură-spartă.

— Știu că sunteți cea mai bună, doamnă Soulard, răsunse domnul Badoît, dar vedeti, chestiunea e serioasă și sub ea se ascunde o manevră de ță se face părul măciucă! Îl simt pe Toulonnais-l'Amitié de la o leghe.

— Domnul Lecoq! Fracurile Negre! murmură Thérèse Soulard mai mult mirată decât speriată.

Apoi adăugă încetisoară.

— Pis, pis, pis! Cotoiul astăa a ajuns aproape la fel de rău ca domnul Mégaigne. Hai, drăguță!

Badoît îi întinse mâna.

— Pe curând, spuse el. O să fiu aici pentru supă, fix la șase... Ciudat totuși că femeilor le plac în general băieții răi.

Se simțea în vorbele lui un mic reproș. Thérèse Soulard începu să râdă din toată inima și îi reținu mâna.

— Știți pentru cine am o slabiciune? șopti ea. Pentru amărâtul ăla de băiat înalt și palid. Am... am avut o fată care ar fi avut acum vârstă lui.

Privea cu un aer trist spre ușa cu numărul 8.

— Ah! Ah! răsunse Badoît binedispus. Nu sunt gelos pe domnul Paul! Dacă îi plăcea gloria, ajungea departe. Afacerea lui cu generalul îl făcuse să avanzeze încă de la început... dar îl macină rușinea și prejudecătile. La revedere, doamna Soulas. Am dat de o urmă și am un drac în mine care nu mă lasă!

Coborî scările încet. Doamna Soulas rămase o clipă în prag, gânditoare.

— Generalul, își spuse ea. Fata mea e fericită în casa lui. Știu că o iubește la fel ca pe fiica sa. Ciudat. Eu nu-i cunosc copila, dar o iubesc aproape ca pe fiica mea!

Api strigă din nou cu voce foarte dulce:

— Pis, pis, pis! Golanule! Pis, pis!

Dar motanul încăpățânăt se ascundea sub lemne și se făcea că nu aude.

Doamna Soulas intră și închise ușa. Tot timpul cât stătuse pe palier, zgomotul ritmic și surd din camera cu numărul 9 încetase. Imediat ce doamna Soulas dispăru, zgomotul reîncepu.

Femeia stătea acum așezată lângă șemineu, privind fix o oală mare de aramă în care clocotea supa.

„Nici nu știe dacă mai trăiesc sau nu, dar ce contează? Nu i-am cerut niciodată nimic pentru mine“, gândi ea.

Luase de sub basma o cutiuță, pe care o deschise. În cutiuță era portretul unui foarte frumos cavaler, care purta uniformă de lăncier și însemnele comandantului de escadron. Sub portret se puteau citi cuvintele: „Pentru Thérèse“.

Doamna Soulas îl privi. Ar fi fost greu de descris emoția din zâmbetul ei. Oricum, nu era vorba despre iubire.

— Toți spun că revoluțiile schimbă lumea, șopti ea. Un bărbat frumos, bogat, puternic trece printr-un ținut sărac, întâlnește o femeie frumoasă, îi fură mințile și liniștea: el pleacă fericit, ea rămâne nenorocită. Oare când se vor schimba lucrurile?... Ah! De multă dragoste și multă furie am avut parte! Acum n-a mai rămas nimic, în afară de iubirea pentru fiica mea. Ysole e fericită la el. Tot ce-aș putea face pentru el, o voi face din inimă.

Oala fierbea în clopot, aruncând până departe acele arome care deranjează stomacul sătul și încântă până la extaz umila poftă a poetului.

Doamna Soulas se ridică să aranjeze tacâmurile: șase farfurii, fiecare cu sticla ei împodobită cu un șerbet ca un turban.

Ne aflăm la masa unei pensiuni.

Cineva ciocăni la ușă: intrără doi dintre obișnuinții casei. Domnul Mégaïne, individul rău, și domnul Chopand, un individ aşezat.

A venit momentul să vă spun, încă de la începutul povestirii, că până acum n-ați cunoscut decât agenți de poliție. Doamna Soulas ținea un fel de pensiune pentru domnii inspectori. Badoït era inspector, domnul Mégaïne, petrecăreț și strălucitor, era inspector. Tot inspector era și acest Chopand, cu ținută de rentier și inimă de contabil.

Paul Labre însuși, necunoscutul, unicul fir de iarba prin care am putea ajunge, vai, la poezie!...

Palierul misterios aparținea unei case istorice, a cărei monografie o vom face în curând. Ne aflăm pe strada Jérusalem, în miezul siguranței publice. Zgomotele și aromele de cărciumă care urcau pe scara în spirală provineau de la proprietatea lui taica Boivin, care avea două case și turnul de la marginea apei, zis și Turnul Tardieu sau Turnul crimei.

Camera numărul 9, de unde venea zgomotul misterios care se prelungea răbdător și părea să vină de departe, ocupa chiar ultimul etaj al turnului.

Domnul Mégaïne purta o haină albastră cu nasturi negri. Era un Don Juan cu nostalgie de funcționar la pompe funebre. Domnul Chopand purta o redingotă de la solduri și lenjerie săracăcioasă. Era scund, slab, gâlbjevit, cu pielea uscată și ridată, și strălucea mai ales prin calmul indiferent și vocea profundă.

— Frumoasă doamnă, spuse Mégaïne, salutând cu pălăria lustruită fluturată cu grație la două degete deasupra capului, nu știu de ce vă obosiți să vă interesați de generalul conte de Champmas, dar am placerea de a vă anunța că a fost mutat de la Mont-Saint-Michel ca să fie adus la Paris, unde urmează să depună mărturie într-o afacere legată de un complot politic.

— Unde depune mărturie, corectă Chopand. Afacerea se judecă chiar în acest moment.

— Generalul a fost bun cu familia mea, spuse simplu doamna Soulas. Și adăugă: Ce e cu afacerea asta faimoasă despre care vorbiți toți?

— Aha! strigă Mégaïne. Badoït a vorbit? Ce palavragiu! Nu e nici o afacere. E doar o vorbă fără cap și coadă și pe deasupra auzită de un jandarm! Jandarmii aud întotdeauna cum nu trebuie, așa e regulamentul.

Chopand se puse pe râs. Între jandarmi și inspectori nu domnește vreo sfântă prietenie.

— În timpul călătoriei de la Mont-Saint-Michel la Paris, relua Mégaïne, la nu știu ce popas, un bărbat a reușit să se apropie de general, un bărbat

Respect pentru oameni și cărți

în bluzon, și să-i spună câteva cuvinte din care bravul jandarm nu a prins decât o frântură: „Gautron cu cretă galbenă“.

— Ghici ghicitoarea mea! întrerupse Chopand. Și iată-i pe toți isteții de la Siguranță puși pe căutat! Gautron cu cretă galbenă! I-auzi! Ce enigmă!

— Gautron cu cretă galbenă! repetă domnul Mégaigne, ridicând din umeri. Să fie o firmă?

— Sau un fel de a-l prezenta pe Gautron? riscă domnul Chopand. Cum ai zice Goutron cu piure de cartofi?

— Și pe deasupra, continuă domnul Mégaigne, iată-l pe Badoît al meu la treabă! Mereu vrea să fie altfel decât alții! Ciripitorul lui, micul Pistolet, care omoară pisici și se fățăie prin târg, a dat târcoale toată dimineața în jurul Palatului. Caută! Părerea mea: Gautron cu cretă galbenă sau Gautron în sos alb, asta capătă guvernul pentru cât ne plătește și asta e o tâmpenie care ne face de râs meseria! Iată părerea mea.

Când bătu de ora șase, cinci comeseni se așezară în jurul mesei. Două locuri rămaseră goale, cel al domnului Badoît și cel al vecinului de la 8, Paul Labre, care fuseseră deja chemeți de mai multe ori.

În acel moment, deși lumina scăldă slab palierul, s-ar fi putut vedea o arătare fără o formă precisă agitându-se într-un colț, în dreapta scării. În nișă din stânga, motanul încetă să-și spele botul și începu să se agite.

— Cum! spuse o voce ascuțită de tenor foarte răgușită. Se știe că nu pot suferi mâțele, clar? Și domnul Badoît n-o să-mi dea nimic doar pentru că aud bocanelile astea, de aproape sau de departe, căci al naibii să fiu dacă știu unde bocăne. Să nu văd mâțe în fața ochilor și pe deasupra, am și nevoie de cei douăzeci de bănuți ai mei. Mèche, andaluza mea, mă aşteaptă la Bobino cu toate demoazele. Amorezul coanei Thérèse să mai aştepte! Într-o zi o să-mi fac și eu un rost, dar până mă aşez, e încă vremea plăcerilor și a nebuniei!

O formă omenească, slabă și deșelată se ivi încet din întuneric. La acea oră a înserării, i se puteau distinge oasele ascuțite sub un halat albastru, spălăcit, și capul mic, cu o clacie imensă de culoarea cânepii.

Făcu un pas și se întinse. Era Clampin, zis Pistolet, bărbat Tânăr și liber, dar nu fără profesie, întrucât lucra pentru domnul Badoît, pentru cărciumarii din Cité și pentru mulți alții.

Motanul se îndesă între lemn. Simțea dușmanul. Pistolet, care părea că merge în picioarele goale, atât de moi și erau pașii, ocoli casa scării. Avea în mâna un cărlig foarte mic de telal, adeverată jucărie de copil, pe care și-l făcuse singur dintr-un băt și un cui.

— Pis, pis, pis! strigă el, imitând vocea blandă a doamnei Soulas.

Vreascurile troasniră de efortul făcut de motanul care se străduia să intre și mai mult în grămadă, dând cu spatele.

— Drăguțule, nu face mutre: nici măcar n-o să observi. Și nu poti să zici că nu te-am așteptat. Doamna Soulas are inimă bună, dacă ar fi venit un alt cotoi... Dar nu, asta e! Mai sunt și zile de-astea... Când ajung târziu la Bobino, știi, e nasol... Nu mișcă!

Ochii motanului luceau ca doi cărbuni și arătau exact locul unde era capul. Există mari vânători, și aproape toți marii vânători sunt și un pic chirurgi. Clampin, zis Pistolet, ținti cu grijă și nimeri. Cei doi cărbuni se stinseră.

— Asta e! A fost cât ai zice pește!

Nu apucase să termine ultimele cuvinte, că un scârțâit se auzi din spatele ușii de la numărul 9. De câteva secunde, zgromotul ciocanului încetase.

Pistolet se lăsa ușor pe lemn, fără nici un respect pentru cadavrul cald încă al victimei sale, și rămase nemîșcat.

Ușa de la numărul 9 se deschise, iar Pistolet văzu ceva ciudat. În cameră era încă lumină. Ușa se deschidea în afară și i se vedea spatele. Era dublată cu o saltea.

— Ca să nu se audă loviturile târnăcopului, gândi Pistolet. Nu e rău!

Un bărbat cu o statură de Hercule, pe care lumina îl lua din spate, se arăta în prag. Ascultă și privi. Apoi ieși și plimbă o bucată de cretă pe tăbliile ușilor.

— Își scrie numele, gândi Pistolet. Ia să vedem.

Asta fu tot. Omul intră în casă și trase zăvorul ușii în urma lui, dar când a intrat, lumina i-a căzut pe față și Pistolet murmură pe un ton de adâncă mirare, în care se simțea și ceva frică:

— Domnul Coyatier! Majurul!*

„Dar să vedem ce firmă și-a pus pe prăvălie!“, adăugă el.

Pistolet scăpăra un chibrit. Apropie flacăra de ușa cu numărul 9 și citi numele: *Gautron*.

Numele era scris cu cretă galbenă.

* În franceză, *maréchal-des-logis* – grad militar care corespunde gradului de sergent-major. Majur este termenul corespunzător în jargonul militariilor.